

Reconeixent que fins i tot el dogmatisme més ferotge pot produir magnífiques obres d'art, com les piràmides d'Egipte, per a aquest lleidatà **"la bona arquitectura és resultat d'un pacte que es basa en la resolució flexible dels problemes tècnics, artístics i funcionals"**. Així, l'arquitecte ha d'operar amb **"una actitud relativista, amb una gran capacitat dialèctica i amb una bona dosi d'intuïció"**.

Trenta-cinc anys de pràctica professional, sempre interessat en el debat ideològic de la seva disciplina: **"Sóc de la promoció del seixanta-quatre, d'una època en què, com a estudiant de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, vaig viure uns moments estimulants, els dels primers rebrots de, diguem-ne, l'arquitectura moderna, davant l'historicisme oficial que encara hi predominava"**. Estudiants apassionats per l'arquitectura que consideraven més importants que les aules, els debats als passadissos i l'entusiasme que despertaven alguns professors joves, com en Francesc Bassó o en Federico Correa.

En Ramon Maria es considera deixeble d'aquest últim i del seu soci Alfons Milà, amb els quals va treballar al seu estudi, de forma que en sortir de l'Escola Superior no només tenia un títol, sinó que també s'havia incorporat a un corrent que, amb el temps, esdevindria una referència clara, el que es va conèixer com a Escola de Barcelona. Aquí, però, ens hem d'aturar, que ell ho demana: **"Si bé em considero membre d'aquell moviment, reconec un cert grau de trivialització que tot intent d'etiquetar comporta. És cert, però, que érem un grup d'arquitectes amb un repertori formal i amb un sentit d'implicació social de la nostra feina similars; defensàvem un llenguatge arquitectònic modern, però realista, sense pretensions tecnològiques artificioses"**.

És clar que obrir-se pas amb aquest senzill, però innovador, llibre d'estil a la Catalunya de finals dels seixanta, no va ser fàcil. En Ramon Maria recorda aquells anys com una època de **"viatges en autostop o Vespa entre Barcelona i Lleida, una certa provisionalitat i un clar esperit d'aventura"**; el primer encàrrec el va cobrar en espècies: **"Era el xalet que un bon amic, el pintor targarí Lluís Trepà, volia fer-se a Fogars de Tordera; em va donar a canvi un dels seus quadres i em vaig sentir excel·lentment pagat"**.

Amb dos arquitectes barcelonins, Domènech i Sabater, el nostre interlocutor va formar l'equip conegut com a SDP, i li va tocar el paper de punta de llança de l'Escola de Barcelona a les terres de Ponent: **"Gairebé tota la meva obra és a Lleida, però he conservat, per raons professionals, i també amb molt voluntarisme, el contacte amb la capital, cosa que m'ha preservat de caure en el dolç i còmode, però ensopidor, provincialisme... Vaja, així ho espero"**.

En un context com el de llavors -anys seixanta, a Lleida, on només hi havia tretze arquitectes a tota la província-, l'obra de l'SDP s'havia de fer notar. A banda de la seu social de l'Ateneu de Tàrraga, o dels primers plans del Canyeret, recorda amb satisfacció especial la llar de vells de les Germanetes dels Pobres, una obra clarament representativa d'aquella arquitectura amb voluntat de realisme de l'Escola de Barcelona: **"Crec que amb els arquitectes de la meva**

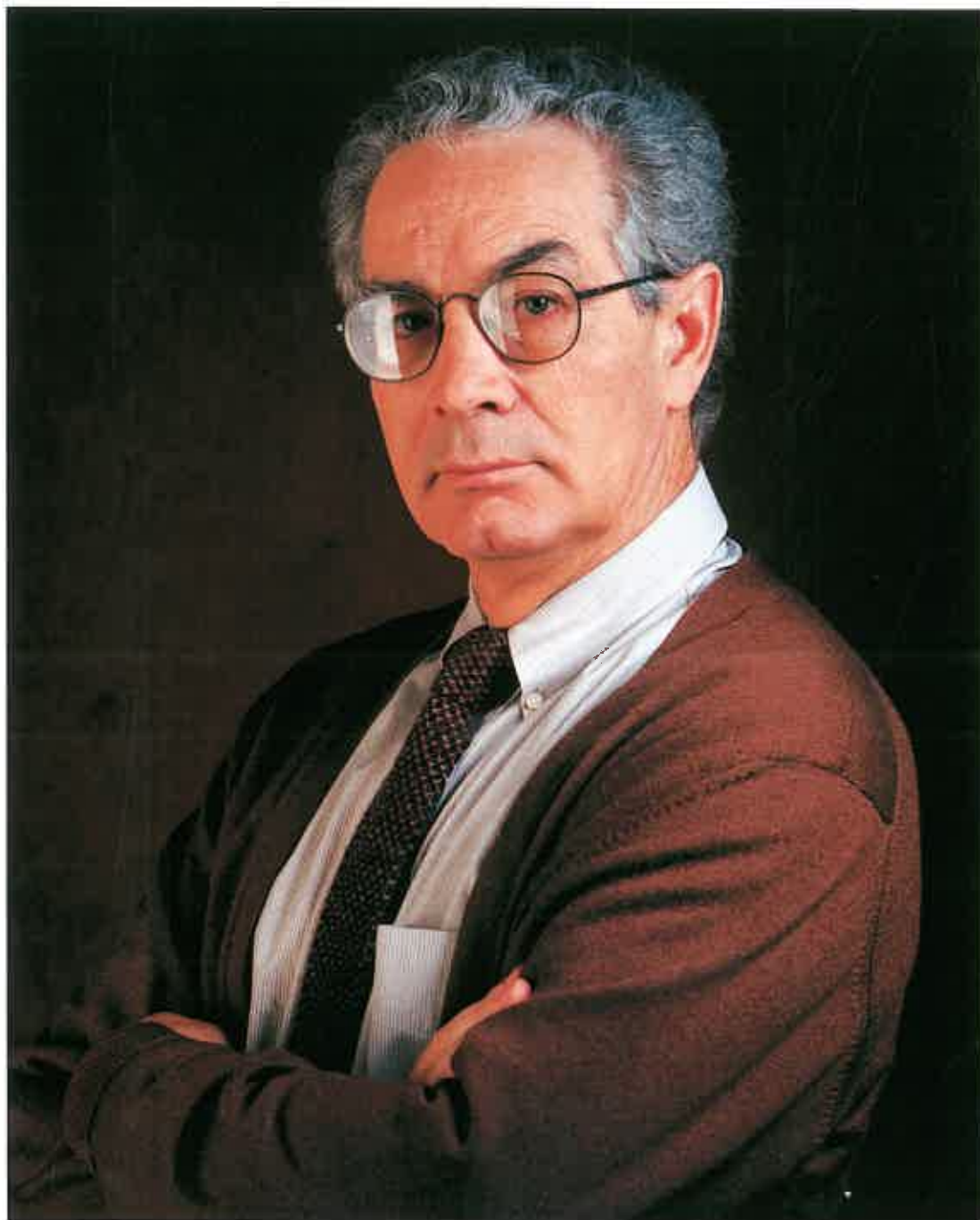
generació, es produeix per primera vegada a Lleida una arquitectura en sintonia sincrònica amb el que es feia a Barcelona i a la resta d'Europa. Fins aquell moment, tot... el noucentisme, el modernisme, el racionalisme..., arribava sempre uns anys tard i era de segona mà".

Per a ell, l'ascensor i la passarel·la del Canyeret que porten a la Seu Vella, la Universitat de la Rambla d'Aragó i la seva plaça, i la nova passarel·la sobre el riu Segre, són les obres que millor reflecteixen la nova imatge ciutadana, arran dels canvis produïts en política urbanística des de l'accés a la democràcia. Però n'hi ha una altra que encara li plau més i que li sembla **"una de les millors obres públiques que s'han fet a Espanya en els darrers vint-i-cinc anys"**. És la plaça dels Apòstols, feta per l'arquitecte Ignasi Miquel, malauradament desaparegut fa poc, al peu del campanar de la Seu Vella: **"Un espai pla, que es perd en la visió de l'horitzó. Una obra que per la seva difícil simplicitat transmet una sensació màgica, tot i que suposo que, per a molts esperits distrets, pot passar desapercibuda"**.

En Ramon Maria entén que aquest seria, a més, un exemple al marge de **"la gran arquitectura mediàtica, que de vegades és més imatge fotogràfica que bona arquitectura"**. Ara sembla que l'arquitectura ha passat de ser ignorada a ser notícia, sobretot aquella que es pot vendre com un producte de masses i els seus autors són tractats com a vedettes: **"A mi m'interessa, però, la feina ben feta, encara que pugui ser anònima, com la d'arquitectes com en Pere Puig o en Pau Pérez"**.

El temps ajuda a apreciar millor l'àmplia gamma de grisos: **"Quan érem joves, tendíem a veure les coses en blanc o en negre; és clar que reivindicàvem el dret a una arquitectura que estava postergada, però les coses són més complexes. Jo personalment em sento més identificat amb una arquitectura que participa del llenguatge sorgit de l'abstracció racionalista, però puc apreciar una bona arquitectura historicista, post-moderna o el que sigui... El que de veritat valoro, a més de l'originalitat, que et produeix emoció, és la coherència. Per això, per exemple encara que m'identifiqui millor amb el Duran i Reynals de les cases d'Aribau o de la Creu de Pedralbes, valoro igualment la qualitat i la correcció de la seva arquitectura historicista"**.

Una reivindicació de la responsabilitat i la coherència que sovint xoca amb la lògica producció-consum de les modernes indústries culturals: **"Us explicaré una cosa. Fa molts anys, vaig veure al segon canal, quan només n'hi havia dos, i a una hora baixa, una pel·lícula modesta, que em va semblar molt digna, una mena de melodrama a l'estil Douglas Sirk, amb una certa dosi de crítica social, diguem-ne progressista. Uns anys després vaig descobrir que allò era un capítol aïllat del que es va convertir en l'èxit del primer canal, la superproducció de moda, Dallas. Amb la reiteració de la sèrie, tot es va banalitzar...". I és que, tal com ens diu, "és empobridor entendre els fenòmens culturals com a simples productes"**.

“L’arquitecte ha d’operar amb una actitud relativista, amb una gran capacitat dialèctica i amb una bona dosi d’intuïció”

Ramon Maria Puig - Lleida (Segrià)